ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	А-19-0219-201
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Національний університет “Одеська юридична академія”
ID ОП у ЄДЕБО	21986
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Публічне управління та адміністрування, другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	http://onua.edu.ua/downloads/ustanov_dokum/samoanaliz_osvit_prog-pu_ta_admin.pdf
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	28 Публічне управління та адміністрування
Дата засідання	24.12.2019 р.
№ протоколу	9
Доповідач	Семенець-Орлова Інна Андріївна

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

<> наявні

<> виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

<> відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

<> встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

☒ відсутні

Обґрунтування:

Під час акредитаційної експертизи у ЗВО експертна група виконала всі пункти попередньо погодженої програми візиту. Немає підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування» не здійснюється. До звіту експертів ЗВО зауваження не надав.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В	До формування цілей та визначення програмних результатів ОП залучені представники здобувачів вищої освіти, роботодавці та представники академічної спільноти. Цей факт підтверджує склад проєктної групи з розробки програми, до якої входять представники основних груп стейкхолдерів. У цілому цілі ОП та програмні результати навчання відповідають тенденціям розвитку спеціальності, оскільки враховують зміни нормативно-правової бази та трансформацію компетентнісних моделей співробітників публічного сектору. Тенденції розвитку спеціальності та ринку праці Півдня України при визначенні цілей та результатів навчання за ОП були враховані.	В	Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП потребує суттєвого доопрацювання. Невідповідності по низці дисциплін набувають системний характер (наприклад, дисципліна дисципліна «Поліграф та психофізіологічна діагностика» корелює з програмними результатами навчання, що стосуються спілкування українською та іноземною мовами, процесів вироблення публічної політики на міжнародному рівні, прогнозуванням політичних подій, застосування технологій проектного менеджменту і т.д.). Тенденції розвитку ринку праці Півдня України враховані не повною мірою. Одеська область - один із лідерів за кількістю створених ОТГ в Україні, однак тема децентралізації влади та потреба забезпечення ОТГ управлінськими кадрами відповідної підготовки не знайшла достатнього відображення у ОП.
Критерій 2. Структура та зміст освітньої	В	В цілому зміст ОП має логічну структуру, а освітні компоненти, включені до ОП, у сукупності дають	В	Вибірковий блок 2 (п. 9.2) ОП (заочна форма навчання) містить усі дисципліни економічного характеру («Фінансово-

програми		можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Але пакетний вибір дисциплін обмежує формування індивідуальної траєкторії навчання. Присвоєння дисциплінам за ОП відповідної кількості кредитів є обґрунтованим, а рівень навантаження здобувачів вищої освіти – прийнятний. Підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» фактично ведеться у трьох структурних підрозділах університету, що може заплутати абітурієнтів. Провадження освітньої діяльності ведеться за декількома навчальними планами, які мають відмінності у переліку освітніх компонент. Не зважаючи на це, обов'язкові освітні компоненти, включені до ОП, у сукупності призводять до досягнення програмних результатів навчання		економічний аналіз», «Основи аудиту», «Ревізія та контроль», «Проблеми теорії та практики економічних злочинів», «Економіка підприємства»). Жодної вибіркової дисципліни саме з публічного управління здобувачам освіти не було запропоновано. Досить суперечливе місце як обов'язкової у навчальному плані для денної форми навчання має дисципліна «Поліграф та психофізіологічна діагностика». Поряд з тим, у вибіркові дисципліни віднесено «Електронне врядування», хоча у актуальності та у особливостях програми наголошено на зосередженості ОП на електронних методах управління та формування навичок здатності до інноваційної діяльності і впровадження реформ. Власне, на розвиток навичок з впровадження реформ спрямована одна дисципліна у обов'язковому блоці («Стратегічне управління») та одна дисципліна у вибірковому блоці («Антикризове управління»), а дисциплін пов'язаних з управління змінами в публічному секторі, інноваційного менеджменту та управління проектами програмою не передбачено взагалі, що створює суттєву змістовну невідповідність освітньої програми проголошеним цілям ОП. Недоліком є відсутність у ОП хоча б однієї дисципліни, що передбачає вивчення світових практик публічного управління та прогресивного зарубіжного досвіду впровадження реформ у публічному секторі. Некоректну назву має дисципліна

				«Державне керівництво у соціально-культурній сфері». Недостатньо логічною у структурі ОП є місце обов'язкової дисципліни «Етнонаціональна політика постсоціалістичних країн…». Хоча експертна група з'ясувала, що цю дисципліну та дисципліну «Психологія управління» було додано за побажаннями здобувачів та з необхідністю розвитку м'яких навичок, недостатньо обґрунтованим залишається вибір саме етнонаціональної політики у системі інших галузевих політик, а також, чи справді викладання цієї дисципліни забезпечує належний розвиток soft skills. У звіті самооцінювання зазначено, що ЗВО врахувала досвід підготовки фахівців з публічного управління у провідних університетах світу, експертна група перерахувала ці університети. Але залишилося незрозумілим, яким чином, у яких формах враховано цей досвід. Адже сучасна світова практика підготовки фахівців з публічного управління передбачає акцентованість на відкритості, прозорості, транспарентності публічного управління (концепт «належного врядування»), а не вузький акцент на економічній чи юридичній складовій публічного управління, що дуже чітко прослідковується у структурі та змісті ОП.
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів	В	Правила прийому до НУ "Одеська юридична академія" у 2019 році оприлюднені на офіційному сайті. У ході зустрічі з	В	На сайті ЗВО відсутні посилання на документи, що регулюють порядок визнання результатів навчання здобувачів, отриманих у інших ЗВО. Експертна група з'ясувала у ході

навчання		адміністративним персоналом встановлено, що результати єдиного фахового вступного випробування жодним чином не враховуються при вступі на зазначену освітню програму, хоча це було вказано у відомостях самооцінювання. У ЗВО відсутня реальна практика кредитної академічної мобільності		зустрічей з адміністративним персоналом, що результати єдиного фахового вступного випробування жодним чином не враховуються при вступі на зазначену освітню програму, хоча це було вказано у відомостях самооцінювання. Це є порушенням норм наказу МОН № 1096 від 11.10.2018 р. "Про затвердження деяких нормативно-правових актів з питань прийому на навчання до закладів вищої освіти" (на виконання статей 13, 44 ЗУ "Про вищу освіту").
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	Викладання на ОП відповідає вимогам студентоцентрованого підходу: в університеті регулярно проводяться анкетування щодо якості процесу викладання; викладачі узгоджують зі здобувачами найбільш прийнятні форми навчання. На перших заняттях викладач кожної дисципліни інформує здобувачів про цілі, зміст та очікувані результати навчання. ОП та навчальний план розміщені на офіційному сайті університету у вільному доступі, тому усі бажаючі мають змогу ознайомитися з ними. В університеті намагаються забезпечити поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми. Академічна мобільність науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітні компоненти за спеціальністю, та студентів	В	Хоча особливістю ОП визначено активне навчання, методи навчання та форми оцінювання ідентичні для всіх програмних результатів навчання без жодної варіативності. НПП не використовують силабуси у освітньому процесі. Ефективність процедури оновлення викладачами освітніх компонентів на основі наукових досягнень та сучасних практик у відповідній галузі є сумнівною. Наприклад, у робочій програмі навчальної дисципліни «Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування», затвердженій 2019 р. яка, виходячи з назви, має бути взірцевою у відображенні сучасних тенденцій розвитку публічного управління, найновіші джерела датуються лише 2015-2016 рр. У списку літератури немає жодного зарубіжного джерела. Зміст дисципліни, як і власне вся ОП, слабко відображає тематику реформи державного управління в сучасній Україні та підтримки політики системних реформ. Це суперечить заявленій у

		знаходиться на невисокому рівні реалізації (1 здобувач прийняв участь у закордонному виїзді, який тривав всього 5 днів, та 2 викладачі підтвердили участь у програмах академічної мобільності)		відомостях самооцінювання особливостях ОП, що стосуються розвитку у здобувачів навиків інноваційної діяльності та впровадження реформ. Окрім того, поєднання навчання і досліджень ускладнюється через слабку академічну мобільність, відсутність дисципліни, що дозволила б ознайомитися з основами дослідницької діяльності, оволодіти інноваційними інструментами проведення досліджень.
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В	Контрольні заходи та критерії їх оцінювання, які використовуються на ОП, є чіткими і зрозумілими та дозволяють встановити рівень набуття здобувачам програмних результатів навчання за кожною освітньою компонентою. Об'єктивність викладачів на ОП забезпечується шляхом проведення систематичних адміністративних перевірок, взаємовідвідування викладачами навчальних занять, проведення анонімного опитування здобувачів освіти. Крім того, це питання в університеті систематично контролюють органи студентського самоврядування. Послідовність дотримання правил проведення контрольних заходів під час реалізації ОП підтверджена здобувачами освіти та органами студентського самоврядування у ході зустрічей з ними. Здійснюється перевірка наукових, кваліфікаційних та інших робіт здобувачів на наявність текстових	В	Робочі програми не доступні на сайті університету. Суперечливою виглядає така форма атестації як кваліфікаційний іспит з конституційного та адміністративного права. Це демонструє дещо зміщений акцент контрольних заходів на перевірку юридичних знань, а не компетентностей здобувачів саме у сфері публічного управління та адміністрування. Чи розміщуються кваліфікаційні роботи здобувачів у репозитарії – залишилося нез'ясованим.

		запозичень. Допустимий рівень оригінальності робіт в університеті становить 60%. В університеті відсутня уніфікована система перевірки робіт на наявність текстових збігів. Науковою бібліотекою університету регулярно проводяться заходи щодо популяризації академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу, але здобувачі освіти, присутні на зустрічі з експертною групою, їх проведення не підтвердили.		
Критерій 6. Людські ресурси	В	Ретельна перевірка наданої інформації виявила відсутність підтвердження наявності статті, яка обліковується БД Scopus та/або WoS, у доцента Калімбета А.Л., у доцента Сідор М.І. Аналогічного професор Максименко Ю.Б., доцент Юлінецька Ю.В., доцент Корнута Л.М., доцент Хамходера О.П., доцент Сулейманова С.Р., доцент Котлубай В.О., доцент Хаймінова Ю.В. поки що не мають публікацій, які індексується в зазначених вище базах даних, хоча інформація про це була ними зазначена. У Таблиці 2 відсутня інформація про кадрове забезпечення викладання обов'язкової освітньої компоненти - «Методологія системного підходу та наукових досліджень». Переддипломна практика відсутня у навчальному плані заочної форми навчання. НУ "Одеська юридична	Е	Не повна відповідність ліцензійним вимогам науково-педагогічних працівників, які здійснюють освітній процес. Серед НПП значиться лише один доктор наук з державного управління (який і є гарантом) та жодного кандидата наук з державного управління. Між тим, дисципліни з циклу професійної підготовки забезпечують 11 кандидатів юридичних наук, 2 кандидати економічних наук, 1 кандидат політичних наук, а також доктори історичних, економічних та політичних наук. Їхні останні публікації, надані у відомостях самооцінювання, у переважній більшості не стосуються тематики публічного управління та адміністрування. Зафіксовано подання неправдивої інформації про публікації НПП у наукометричних базах Scopus та Web of science. ЗВО на недостатньо високому рівні мотивує професійний розвиток НПП, що відображається, зокрема, у плинності персоналу,

		академія” не розвиває власні довгострокові програми підвищення кваліфікації викладачів.		неваріативності форм підвищення кваліфікації НПП тощо.
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	А	Матеріально-технічна база НУ «Одеська юридична академія» є сильною стороною університету та достатньою для повноцінної реалізації цілей, набуття здобувачами програмних результатів навчання на ОП. Кожен орган студентського самоврядування (Студентська рада, Профком, Наукове товариство) має окрему кімнату для реалізації своїх задумів. Усі охочі іногородні здобувачі забезпечуються кімнатами у гуртожитках, у яких створено комфортні умови для проживання. Під час зустрічей з академічним персоналом, здобувачами освіти, органами студентського самоврядування, випускниками експерти пересвідчилися, що університет надає безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів.	В	Щодо інформаційної підтримки здобувачів освіти варто наголосити на недостатньо високому рівні наповненості сайту ЗВО. У верхньому фронтальному рядку сайту назва ЗВО подана російською мовою, а також російською мовою подана низка новин на головній сторінці інформаційного порталу ЗВО та низка допоміжних вкладок. Це суперечить нормі діючого законодавства про мову спілкування педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників із здобувачами освіти у рамках освітнього процесу. Пошукова система на сайті потребує вдосконалення. Наприклад, на запит «статут університету», сайт видав 25 результатів і жоден з них не містив посилання власне на статут університету. Корпуси НУ "Одеська юридична академія" частково обладнані пандусами, відтак необхідна подальша робота по вдосконаленню умов для осіб з особливими освітніми потребами
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В	ОП переглядаються щорічно на підставі пропозицій гаранта, проєктної групи, академічної спільноти, здобувачів, органами студентського самоврядування, роботодавців з урахуванням вимог ринку праці та сучасних тенденцій розвитку суспільства. Участь роботодавців у періодичному перегляді ОП	В	Відсутній опис саме механізму опитування здобувачів вищої освіти, що навчаються за даною ОП та способу акумуляції пропозицій щодо змісту та структури ОП, якості навчання за даною ОП. На вимогу експертної групи було подано приклади анкети та звіти з узагальненими результатами анкетування. Однак надані матеріали не дають змогу оцінити ефективність та

		не є формалізованою, відсутня практика функціонування Ради роботодавців. Водночас у ході зустрічей експертна група зафіксувала факти надання рекомендацій роботодавців щодо модернізації деяких освітніх компонент ОП. Не відбувається моніторинг кар'єрного шляху випускників, не створена асоціація випускників, яка б могла б значною мірою покращити якість реалізації ОП. Випускники готові та бажають бути залученими до участі в навчальному процесі на ОП та її періодичному перегляді. Наразі заклад вищої освіти співпрацює більше не з випускниками, а з роботодавцями, від яких отримує довідки про працевлаштування випускників. Позитивним моментом є наявність сформованої культури якості в університеті, яка сприяє постійному вдосконаленню ОП.		адекватність реагування адміністрації університету на зауваження здобувачів вищої освіти. Це недостатньою мірою відображає задекларований у ОП студентоорієнтований підхід. Суперечливим виглядає положення у звіті самооцінювання про «вдосконалення ОП у 2019 р. шляхом включення додаткових дисциплін у вибіркові компоненти ОП ("Поліграф і психофізіологічна діагностика", "Організація фінансового контролю в Україні", "Етнонаціональна політика")», якщо у навчальному плані 2018 р. ці дисципліни вже були у переліку обов'язкових дисциплін. Неформалізованою є практика залучення роботодавців у процес періодичного перегляду ОП.
Критерій 9. Прозорість та публічність	В	Експертній групі не вдалось знайти підтвердження розміщення проєкту освітньої програми з метою одержання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.	В	У самій освітній програмі відсутній детальний опис освітніх компонентів, що обмежує стейкхолдерів в доступі до повної інформації про неї

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

В результаті вивчення звіту самоаналізу, звіту експертної групи та роботи ГЕР 28 при обговоренні можливостей акредитації ОП «Публічне управління та адміністрування» другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування» Національного університету «Одеська юридична академія» зроблено такі висновки та рекомендації.

1. Робота Національного університету «Одеська юридична академія» щодо забезпечення якості змісту вищої освіти зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування» відповідає вимогам Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, але потребує усунення низка недоліків (зокрема, за критерієм «Людські ресурси» мають місце недоліки суттєвого характеру), що заклад може виконати протягом року.
2. Рекомендується усунути вузький економічний нахил ОП та змістовно посилити її навчальними дисциплінами (як обов'язковими, так і вибірковими) саме з публічного управління, щоб нівелювати прогалину у формуванні професійних компетентностей здобувачів освіти, що стосуються здійснення ними управлінських функцій у публічному секторі. Зокрема це стосується також забезпечення потреби більш детального вивчення кращих світових практик публічного управління.
3. Рекомендується посилити людський ресурс ОП докторами та кандидатами наук саме з державного управління, а також науково-педагогічними працівниками, які мають публікації на публічно-управлінську тематику у фахових виданнях з публічного управління.
4. Рекомендується забезпечити належне врахування результатів єдиного фахового вступного випробування при вступі на зазначену ОП.
5. Рекомендується забезпечити заміну пакетного підходу обрання вибіркових дисциплін індивідуальним.
6. Рекомендується модернізувати структуру ОП, оновити списки рекомендованої літератури у робочих програмах та суттєво актуалізувати теми у змісті навчальних дисциплін відповідно тематики політики системних реформ (і згідно до заявлених особливостей ОП), а також реформування державного управління в сучасній Україні (зокрема у частині децентралізації влади). Адже Одеська область - один із лідерів створення ОТГ в Україні, відтак ринок праці тут характеризується запитом на фахівців відповідного профілю. Підготовка фахівців для ОТГ не належно врахована в ОП.
7. Рекомендується вдосконалити логічну взаємопов'язану систему освітніх компонентів ОП, переглянути відповідність досягнень цілей та програмних результатів навчання обов'язковими дисциплінами, усунути наявні помилки та невідповідності у матриці забезпечення програмних результатів навчання.
8. Рекомендується науково-педагогічним працівникам розпочати використовувати силабуси у освітньому процесі.
9. Рекомендується доповнити навчальний план ОП дисципліною, що дозволила б здобувачам ознайомитися з основами дослідницької діяльності, оволодіти інноваційними інструментами проведення досліджень.
10. Рекомендується популяризувати серед здобувачів вищої освіти написання грантових заявок та участь у реалізації дослідницьких проєктів, періодично проводити освітні заходи

для розвитку у здобувачів освіти навичок написання проєктних та грантових заявок.
11. Рекомендується суттєво вдосконалити підтримку участі здобувачів освіти у програмах міжнародної академічної мобільності, а також розробити чіткі інструменти заохочення участі науково-педагогічних працівників у таких ініціативах.
12. Рекомендується уніфікувати політику, принципи, процедури та інформаційно-технологічні засоби (програмне забезпечення) щодо перевірки робіт на наявність текстових запозичень, підвищити відсоток оригінальності робіт з 60% до 70%.
13. Рекомендується розмістити робочі програми навчальних дисциплін у відкритому доступі.
14. Рекомендується деталізувати форми врахування досвіду підготовки фахівців з публічного управління та адміністрування у провідних університетах світу та належно врахувати їх у освітньому процесі.
15. Рекомендується вдосконалити інформаційну наповненість сайту ЗВО та його пошукову систему, а низку матеріалів, подану на сайті російською мовою, перекласти державною мовою.
16. Рекомендується формалізувати залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП (наприклад, через створення Ради роботодавців).
17. Рекомендується здійснювати моніторинг кар'єрного шляху випускників для покращення якості реалізації ОП, в тому числі, через створення асоціація випускників, а також формалізувати залучення випускників до періодичного перегляду ОП.
18. Рекомендується розширити інформацію про діючу освітню програму, наприклад, через створення окремої сторінки ОП на сайті ЗВО з посиланнями на робочі програми (силабуси), профілі викладачів та іншу корисну інформацію.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

<> акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

<> акредитацію ОП

☒ умовну (відкладену) акредитацію ОП

<> відмову в акредитації ОП

Відповідальний за підготовку
висновку ГЕР, член ГЕР — Семенець-Орлова Інна Андріївна

Голова 28 ГЕР
«Публічне управління та адміністрування» — **Чала Ніна Дмитрівна**
(електронний підпис)